

hondo-hondotik

Mikel Uzkudun

(Esaiteko kidea)

Konpromisoa. Besteek bai, Euskal Herriak ere bai

Badirudi euskaldunok igaro berri den urte sasoi honetan eskaintzak eta eskaerak egin eta konpromisoak hartzeko ohitura ez dugula oraingoxekoa. Gure arbasoek neguko ekialdiari ongiatorria egiteko zuten ohi-turari, gehiago edo gutxiago, eutsi egin diogu gaurdaino. Eta, ohiturak ohitura, azken hamarkadan beste ohitura bat ere sasoiari jarri dugu euskaldunok: hainbat kirolerako Euskadiko selekzioen partidak antolatzea, hain zuzen. Eta, egun, gutxi diren eta izugarritzko ikusmina eta harrera beroa duten partida horiek epe motz batera ugartu eta ohiko bihurtuko zaizkigu euskal gizartean. Gainera, nabari gelditzen ari da, urtea joan eta urtea etorri, gure herriak bere selekzio ofizialak izateko duen desioa, gogoia eta beharra. Baina ikusten ari gara hainbat federazio, partida hauek antolatzen urte dexenteko eskarmentua izanik ere, ofizialtasunerantz urratsak egite aldera ez dutela urrats handirik egin, eta ohitura hutsean, hau da, lagunarteko partidetan gelditzeko arrisku handia dagoela. Horregatik, uste dugu, hori gerta ez dadin, konpromisoak hartzeko ordua iritsi zaigula; bai agintariei, bai federazioei, bai kirolariei, bai gizarte-eragileei.

Jakin badakigu, behin eta berriz hori adierazi zaigulako eta ikusi dugulako, estatuturik gabeko hainbat nazio —Gales, Eskozia, Irlanda, Faroe uharteak— nazioarteko kirol lehiaketetan ofizialki parte hartzen ari direla. Orain arte uste genuen lauzpabost herrialde baino ez zirela eskumen hori eureganatua zutenak; baina orain gutxi jakin dugu badirela estatuturik gabeko 40 herri inguru eskumen hori dutenak, eta, gainera, estatuturik gabeko nazio horiek, kirol federazio bakoitzeko kideen %10 osatzen dutela. Eta Europako eta Munduko Txapelketetan, Olinpiar Jokotan eta beste hainbat nazioarteko txapelketetan ofizialki euren selekzioekin parte hartzen dutela, euren Herria ordezkatzuz. Hori horrela dela jakinik, gutako nork ez dio galdetuko bere buruari: horiek ari badira, Euskal Herria zergatik ez?

Non daude hauteskunde garaian euskal selekzioaren kamiseta jantzita edo San Mamesen Euskadi-Maroko partida-

Euskadiko selekzio jokalariek, abenduan.

ren ostean eta beste hainbatetan Herriak nahi zuenean euskal selekzioak izango zituela aldarrikatzen zutenak? Bete al dute agindutakoa? Egin al dute zerbait hori gauzatzeko? Euren esku dituzten bitarteko guztiak —giza-baliabideak, baliabide ekonomikoak, juridikoak, azpiegiturak— erabili al dituzte Euskal Herriko selekzioak martxan jar daitezkeen? Zer egin dute estatuturik gabeko beste nazioek bezala Euskal Herriko selekzio ofizialek nazioarteko federazioetako kide izan eta txapelketa ofizialean parte har dezaten? Ezer gutxi, ezer ez esatearren. Gainera, egindakoa ere ez da bidezkoa izan. Esate baterako, orain gutxi, Eusko Jaurlaritzak Euskal Kirol Federazioen Batasuna erakundea erregistratu du, eta, gehienon harri garri, EAEko kirol federazioak baino ezin dira kide izan, Nafarroako eta Iparraldeko euskal kirolariak dekretuz kanpoan utziz. Gogorarazi behar dizuegu artikulua hau Euskal Kirol Legean sartzeko espirtua, ala? Nola ausartzen zarete, eta noren izenean, nafar, lapurtar eta zuberotar euskaldunak *euskal* horretatik kanpo uzten? Hori al da euskal herritarren hitza eta borondatea errespetatzea? Hitzetatik ekintzetara pasatzeko garaia da. Konpromisoak bai, baina benetakoak.

Halaber, federazioek ere erantzukizun handia dute afera honetan gurtian, eta

badakigu aurrean daukaten erronka samurra ez dela, begi bistakoa da. Gainera, ahaleginak eta bi egin arren, badakigu bidea traba eta oztopoz bete izango dela, baina orain arte egin dutena baino gehiago egin dezakete, eta, horretarako gai izateaz gain, bitartekoak ere badituzte; auserdia eta borondatea behar dira horretarako. Arestian eman dudana datua kontuan hartuta, ez gendake ezer galduko nazioarteko federazioetan kide izateko ditugun aukerak aztertuz, landu eta eskara eginez gure nahia azalduko bagenu. Edo bidegabekeria da, behar bezala arazoituz, jakina, besteek parte hartzen badute, Euskal Herriak ere parte hartzeko eskatzea?

Eta kirolariak zer? Bada, atzeak erakusten omen du aurrea nola dantzatu, eta oraingo honetan ere ezin esan hori egia ez denik. Hor ditugu kirolari asko, borondatezko aukera zabal eta anitz horretatik maila ezberdineko konpromisoak hartu dituztenak; batzuk, Espainiako eta Frantziako selekzioei uko eginez: Sakanako neska sokatilaria, Iparraldeko eta Hegoaldeko pilotariak, Wu-shuko borrokalariak, surflariak, areto-futbol jokalariek, xakelariak, errugbilariak eta abar; beste batzuk, Espainiako lizentziari uko eginez, Alberto Iñurritegi eta beste hainbat mendigoizale kasu; eta beste batzuk, azken egun hauetan, Euskadiko selekzioek jo-

katu dituzten *lagunarteko* partidetan konpromisoa aldarrikatzen zuen pankartarekin bat eginez. Baina, horretaz at, bada hainbat eta hainbat kirolari borondatezko aukera zabal eta anitz horretatik konpromisorik hartu ez duenik, edota beste konpromisorik hartu duenik. Horregatik, horiei guztiei egoeraren hausnarketa egiteko konpromisoa hartzeko eskatuko nieke aurtengo urte hasi berriari begira. Nik egin dut nire hausnarketa eta galdera hauek datozkit burura: Nork irabaziko luke gehien Euskal Herriak nazioarteko txapelketetan ofizialki parte hartzeko eskumena lortuko balu? Pentsatu al duzu, hori gertatuko balitz, zenbat eta zenbat euskal kirolari —futbolari, arraunlari, eskubaloilari, txirrindulari, piraguazale, igerilari...—, zu barne, parte hartuko luketen Europako eta Munduko txapelketetan, Olinpiadetan eta nazioarteko beste hainbat lehiaketetan Euskal Herria ofizialki ordezkatzuz? Kirolariok konpetizioa nahi izaten duzue, eta ahalik eta maila gorenekoa bada, hobe. Kontuan izan ezazue, orain aukerarik ez edota aukera urriak dituzuenok, aukera handiagoak izango zenituzketela horretarako. Jakina, besteek ere bai. Beraz, konpromisoak hartzea merezi digu denoi.

Eta Esaiti ere bai. Horregatik, aspalditik ari gara Euskal Herriko eragileekin —kazetari, kirolari, federazio, alderdi politiko, botere publiko— harremanetan eta elkarlanean, nahiz eta batzuentzat enbarru eta traba izan eta gustatu ez, Euskadiko selekzioak azken egunotan jokatu-tako partida batzuetan hainbat federazioetako ordezkarekin izandako gorabeherak erakutsi bezala. Baina horrela jarraitzeko konpromiso irmoa ere hartua du Esaitek, Euskal Herriko selekzio ofizialak direlako bere helburu, eta ez selekzio autonomikoak, hainbat federazio autonomikotako buruek erakutsi bezala. Gizarteak euskal selekzio ofizialak nahi ditu. Hori behin baino gehiagotan adierazi du, eta guk herriaren hitza eta borondatea errespetatzea nahi dugu, eta horren alde egingo dugu. Beraz, «besteek bai, Euskal Herriak ere bai» ahalik eta azkarren bete dadin konpromisoak hartzeko ordua iritsi zaigu.

Horrelako lagunak izanda...

(Aurreko orrialdetik dator)

zituzten, eta horiek, azkenean, atzerriko esku-hartzaileek eskatzen zutenaren inguruan amore eman zuten. Emaizta, jakina, ezin zitekeen okerragoa izan eraman handiko herri sandinistarentzat. Hauteskundeak galdu zituzten, eta ordutik aurrera Nikaraguak atzerako bidea hasi zuen, egun dena izatera iritsi arte: Somoza dik-

tadorearen garaian zegoen gose, miseria eta zapalketa bera dago; okerragoa, agian.

Ez dago «lagunik» gezur, kalumnia, esku-hartze ireki eta estatu kolpearen azpikorako laguntzaz elikatzen denik. Hori da, zehatz-mehatz, AEBek bilatzen dutena, Venezuelako egoera konpontzeko: Chavezek beheka jotzea, petrolio multinazional yankien eskuetara joatea eta

egun Miamitik azpizokoa dabilzan dirudunek berriz ere 40 urtean poltsikoak dolarrez josi zizkien botereaz gozatzea.

Harrotasun itzel hori ikusita, yankien aldeko esku-hartzea baztertzeko da erantzun bakarra; bai AEEren aurpegiarekin, bai arkume larraz eginiko moztarorekin, horiek baitira Venezuela esparru pribatu bilakatzeko zalan izango ez dutenak. Horregatik, Caracasko auzoetan «ez dute aurrera egingo» oihukatzen duen herri xeheak garbi dauka gauza bat: «Horrelako lagunak izanda, nork behar du arerio-rik?». Eta berriz ere kalera atera zen atzo,

98ko abendutik lortutako dena galtzeko prest ez dagoela mundu guztiari adierazteko: subiranotasuna lortu dute, hipokrisiaz betetako sirena kantuekin sendotasuna hondatu nahi dioten burutazioak baino haratago doan subiranotasuna. Venezuelako herriaren lagun bakarrak mundu guztiko iraultzaile solidarioak dira. Kuba, Ekuador eta Brasili lagundu dieten bezala, Venezuelako prozesua azken-azkenara arte lagunduko dute; zalantzarik gabe.